

Ny utslippsledning med prøvetakingskum, Hestvika

Konkurransesgrunnlag

4717-11

Del II- Kontraktsgrunnlag

Innhold

Innhold

A.	Generell del	4
A.1	Innledning	4
A.2	Organisasjon og entreprisemodell	4
A.2.1	<i>Byggherrens organisering av prosjektet</i>	4
A.2.2	<i>Totalentreprenørens organisasjon (fylles ut ved kontraktsinngåelse)</i>	4
A.3	Dokumentliste	5
B.	Kontraktsbestemmelser	6
B.1	Alminnelige kontraktsbestemmelser	6
B.2	Spesielle kontraktsbestemmelser.....	6
B.3	Spesielle kontraktsbestemmelser – Seriositetskrav	9
B.3.1	<i>Opplysninger om skatt og avgift (Skatteetatens skjema RF-1507)</i>	9
B.3.2	<i>HMS-kort</i>	10
B.3.3	<i>Krav om faglærte håndverkere</i>	11
B.3.4	<i>Lærlinger</i>	11
C.	Tekniske krav	20
C.1	Tekniske rammebetingelser	20
C.1.1	<i>Teknisk beskrivelse</i>	20
C.1.2	<i>Tegninger og modeller</i>	20
D.	Krav til byggeprosessen	21
D.1	Administrative rutiner	21
D.1.1	<i>Generelt</i>	21
D.1.2	<i>Kommunikasjon i prosjektet</i>	21
D.1.3	<i>Møter</i>	21
D.2	Dokumentasjon	22
D.2.1	<i>Generelt</i>	22
D.2.2	<i>FDV-dokumentasjon</i>	22
D.2.3	<i>Offentlig omtale av prosjektet</i>	23
D.3	Kvalitetssikring	23
D.3.1	<i>Kvalitetsplan</i>	23
D.3.2	<i>Kontroll og kontrollplaner</i>	23
D.4	Sikkerhet, Helse og arbeidsmiljø (SHA)	23
D.4.1	<i>Generelt</i>	23
D.4.2	<i>Koordinator for utførelsesfasen</i>	24
D.4.3	<i>Hovedbedrift</i>	24
D.4.4	<i>Byggemøter</i>	24
D.4.5	<i>Oppstartsmøter</i>	25
D.4.6	<i>Vernerunder</i>	25
D.4.7	<i>Varslingsrutiner</i>	25
D.4.8	<i>Oversiktslister</i>	25

D.4.9	Sanitetsutstyr (førstehjelpsutstyr) og brannslukkingsutstyr	25
D.5	Driftsmessige forhold på anleggsplassen	26
E.	Frister og dagmulker	30
E.1	Frister.....	30
E.1.1	Fysiske arbeider.....	30
E.1.2	Dokumentleveranser.....	30
E.2	Framdriftsplanlegging.....	30
F.	Vederlaget.....	31
F.1	Generelt. Prissammenstilling.....	31
F.2	Regningsarbeider.....	31
F.2.1	Mannskap	31
F.2.2	Maskiner	31
F.2.3	Materialer og utstyr	32
F.3	Regulering	32
F.4	Betalingsbetingelser	32
G.	Oppdragsgivers ytelser	32

A. Generell del

A.1 Innledning

Prosjektet omfatter sanering av eksisterende utslippsledning, samt etablering av ny utslippsledning og prøvetakingskum for spillvann i Hestvika. Prøvetakingskummen skal etableres på eksisterende spillvannsledning i retning Hestvika kai, nedstrøms for siste tilknytning/kum 88670, og utstyres med prøvetakingsinstrument.

Eksisterende utslippsledning fra kai skal fjernes, og ny utslippsledning skal etableres noe øst for dagens trase.

Prosjektet skal utføres som en totalentreprise, med Askøy kommune som byggherre. Kravspesifikasjonen er utarbeidet av Rambøll Norge AS.

A.2 Organisasjon og entreprisemodell

Prosjektet skal utføres som en totalentreprise, og Askøy kommune er byggherre.

A.2.1 Byggherrens organisering av prosjektet

Rolle	Navn (firma, person)
Byggherre	Askøy kommune
Byggherrens representant (kontrakt)	Solmundur S. Solmundsson
Prosjektleder (Adm. PL)	Solmundur S. Solmundsson
Byggherrerådgiver (BHR)	Rambøll Norge AS
SHA-Koordinator	KP: Velges av TE senere KU: Velges av BH senere

A.2.2 Totalentreprenørens organisasjon (fylles ut ved kontraktsinngåelse)

Totalentreprenørens organisasjonsplan med nøkkelfunksjoner og hvem som innehar disse, samt underentreprenører.

Organisasjonsplanen skal vise forbindelse mellom totalentreprenørens prosjektorganisasjon og de øvrige ledd i dennes virksomhet.

A.3 Dokumentliste

Vedlegg	INNHold
Del II Vedlegg 1	Teknisk kravspesifikasjon VA, ny utslippsledning med prøvetakingskum, Hestvika
Del II Vedlegg 2	M-rap-001-1350064402-003-YM – Ny utslippsledning med prøvetakingskum – Plan for ytre miljø – 2026-03-20
Del II Vedlegg 3	Prisskjema
Del II Vedlegg 4	Krav til faktura
Del II Vedlegg 5	SHA plan 4717-11
Del II Vedlegg 6	Askøy kommune, byggesak
Del II Vedlegg 7	Askøy kommune, Miljø, tilsyn, landbruk og fellestjenester – Gbnr 21_56- Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann fra mindre tettbebyggelser
Del II Vedlegg 8	Bergen Havn_ Tillatelse til utlegging av utslippsledning
Del II Vedlegg 9	Dykkerapport Davanger
Del II Vedlegg 10	H001
Del II Vedlegg 11	W001
Del II Vedlegg 12	W002
Del II Vedlegg 13	W003
Del II Vedlegg 14	W004

B. Kontraktsbestemmelser

B.1 Alminnelige kontraktsbestemmelser

Som alminnelige kontraktsbestemmelser gjelder NS 8407:2011 «alminnelige kontraktsbestemmelser for totalentrepriser» med de endringer og suppleringer som er angitt her.

Kontrakten vil bli satt opp etter:

Byggblankett 8407 A. Formular for kontrakt om totalentrepriser.

B.2 Spesielle kontraktsbestemmelser

De enkelte punkter er nummerert med referanse til tilsvarende bestemmelser i NS 8407. Nye punkter er nummerert fortløpende etter standardens punkter.

Punkt 4.2 – Byggherremøter (endring til NS 8407, pkt. 4.2)

Annet ledd utgår og erstattes med:

Partenes deltakere skal ha fullmakt til å avgjøre ordinære saker. Totalentreprenøren skal i nødvendig utstrekning stille med representanter fra kontraktsmedhjelpere. Prosjektleder er byggherrens representant. Prosjektleder er den eneste som har fullmakt til å forplikte byggherren innenfor sin fullmakt.

Nytt fjerde ledd:

Prosjektleder har ikke fullmakt til å binde byggherren i spørsmål etter denne kontrakt som er å anse som vesentlig endringer av kontrakten. For hva som skal anses som vesentlig endring vises til definisjonen av vesentlige endringer i NS8407, og det som vil være å anse som vesentlige endringer jfr. anskaffelsesregelverket.

Punkt 5 Varsler og krav (NS 8407, pkt. 5)

Andre avsnitt utgår og erstattes med:

Varsel og krav skal gis på byggherrens fastsatte skjemaer. Ved manglende overholdelse av dette kravet anses forholdet som ikke varslet eller ikke krevd.

Punkt 7.2 Totalentreprenørens sikkerhetsstillelse (tillegg til NS 8407, pkt. 7.2)

Nytt femte ledd:

Sikkerhetsstiller skal være norsk garantist.

Punkt 8 Forsikring (tillegg til NS 8407, kap. 8)

Nytt punkt:

Forsikringsstiller skal være norsk foretak.

Punkt 16.1 Prosjektering (tillegg til NS 8407, pkt. 16.1)

Nytt andre ledd:

Entreprenøren skal levere komplette tegninger og beregninger til byggherren i så god tid at byggherren, før arbeidene iverksettes, har tid til å gjennomgå det og entreprenøren har tid til å gjøre de rettinger/endringer som byggherren måtte forlange.

Punkt 16.3 – Offentlige tillatelser (tillegg til NS 8407, pkt. 16.3)

Nytt fjerde ledd:

Totalentreprenør er ansvarlig for at nødvendige godkjenninger for ansvarsrett etter plan og bygningslov foreligger. Manglende ansvarsrett betraktes som et vesentlig kontraktsbrudd som gir byggherren rett til å heve kontrakten, samt gjøre erstatningskrav gjeldende etter reglene i NS 8407 pkt. 46. Før heving kan finne sted, må byggherren ha gitt totalentreprenøren en rimelig frist for å rette forholdet.

Punkt 16 (tillegg til NS 8407, kap. 16)

Nytt punkt 16.4:

Byggherrebeslutningsplan

Totalentreprenøren skal utarbeide byggherrebeslutningsplan som skal legges til grunn for byggherrens endelige valg av løsninger. Planen skal vise beslutningsdatoer og datoer for når grunnlag for byggherrens beslutninger skal foreligge fra totalentreprenøren.

Punkt 18 Forhold på byggeplassen (endring til NS 8407, pkt. 18.8)

Punkt. 18.8 utgår og erstattes med:

Arbeidstiden ved anlegget skal generelt tilpasses gjeldende lover og regler.

Entreprenøren skal ikke arbeide uten særskilt avtale med byggherren utenfor ordinær arbeidstid som er 07:00-19:00 fom. mandag tom. fredag og ikke på helligdager. Det skal ikke utføres arbeid som kan lage noen form for støy utenom forannevnte tidsrom.

Svært støyende arbeidsoperasjoner (boring i fjell, sprenging, maskinrensk, pigging o.l.) kan kun utføres i tidsrommet mellom kl. 08.00 og 16.00 fom. mandag tom. fredag og ikke på helligdager. Arbeid på søndager skal ikke forekomme.

Punkt 23 Risiko for forhold ved grunnen (tillegg til NS 8407, pkt. 23)

Nytt 7. ledd:

Rapporter og eventuell beskrivelse skal gi totalentreprenøren grunnlag for egne vurderinger av grunnforholdenes betydning for totalentreprenørens arbeid. Totalentreprenøren skal også vurdere hvorvidt det er behov for supplerende grunnundersøkelser. Kostnader og risiko ved dette dekkes av totalentreprenøren.

Punkt. 26.2 Indeksregulering (endring til NS 8407, pkt. 26.2)

Andre avsnitt utgår og erstattes med:

Kontraktssummen indeksjusteres ikke.

Punkt. 27.2 Fakturering av kontraktssummen (tillegg til NS 8407, pkt. 27.2)

Nytt punkt 27.2.3

Kreditering av faktura og slutfaktura

Ved uenighet om faktura vil det ikke bli utført delbetaling. Det skal etter varsel fra byggherren sendes kreditnota på hele faktura. For de deler av faktura som er omforent sendes ny faktura. Dette gjelder også for slutfaktura. Utstedelse av kreditnota vil ikke ha betydning for kravets stilling eller krav på eventuelle forsinkelsesrenter.

Dersom entreprenør ikke sender en kreditnota innen 10 dager etter varsel fra byggherre er mottatt, så vil det medføre en bot på kr 10.000, -

Punkt 28.1 Betalingsfrist (endring til NS 8407, pkt. 28.1)

Første ledd endres til:

Byggherren plikter å betale innen 45 dager etter at han har mottatt faktura i samsvar med punkt 27. Se også vedlegg 4 «Krav til faktura» til konkurransen.

Punkt 30.1 Vederlagsberegning (tillegg til NS 8407, pkt. 30.1)

Nytt 3.-7. ledd:

Timeprisene for mannskap og maskiner (jf. vedlegg 3 Prisskjema) skal inkludere alle totalentreprenørens utgifter, samt påslag til dekning av indirekte kostnader, risiko og fortjeneste, herunder ledelses- og administrasjonskostnader, kostnader til rigg og drift med videre. Hver enkelt timesats for mannskap og maskiner skal gjenspeile de faktiske kostnadene for hver etterspurt timesats.

Anslag over mengder i vedlagte «Prisskjema» er byggherrens anslag og som utgangspunkt estimerer satt opp for evaluering av pris. De faktiske utførte mengder vil derfor avvike fra de angitte mengdene. Avvik fra angitte mengder utgjør ikke en endring, og gir ikke grunnlag for justering av prisen for den aktuelle posten.

For ventetid som skyldes byggherren gjelder følgende bestemmelser:

Entreprenøren må forvente at det kan oppstå situasjoner hvor det blir noe ventetid. Dette kan oppstå i forbindelse med påvente av ulike avgjørelser fra oppdragsgivers side, ventetid for bestilling av ekstra deler for tilleggsarbeider og lignende. Ventetid mindre enn 2 hele arbeidsdager i enkeltsituasjoner godtgjøres ikke. Det forventes at entreprenøren kan omdisponere sine mannskaper til andre arbeider i dette tidsrommet.

Ventetid ut over 2 hele arbeidsdager godtgjøres med halve timepriser iht. enhetsprislister for regningsarbeid i vedlagte «Prisskjema» angitt av entreprenøren i tilbudet. Dette gjelder kun timene etter frist på 2 arbeidsdager har gått ut og det godtgjøres kun 7,5 timer pr. arbeidsdag.

Timepriser mannskap

Timepriser for totalentreprenørens egne og innleide mannskap inkluderer verneutstyr, håndverktøy og bærbart utstyr som strømaggregat, motorsag o.l.

Tillegg for overtidsarbeid skal ikke honoreres uten at dette på forhånd er godkjent av byggherren.

Timepriser maskiner

For byggherrens innleie av totalentreprenørens egne og innleide maskiner, betales i henhold til vedlagte «Prisskjema» over maskintimepriser.

Maskiner som benyttes, men som ikke er prissatt på vedlagte «prisskjema», avregnes etter den pris som er oppgitt på den maskin som ligner mest, eventuelt med en middelvei mellom priser for lignende maskiner på listen.

Materialer

Medgåtte materialer innkjøpt av totalentreprenøren eller underleverandør, betales i henhold til faktura fra material-leverandør fratrasket eventuelle rabatter. Videre kan totalentreprenør fakturere dette med oppgitt tillegg/påslag for administrasjon og fortjeneste etc. Det skal kun beregnes påslag eller tillegg i ett ledd.

Punkt. 31.1 Retten til å pålegge endringer (endring til NS 8407, pkt. 31.1)

Tredje ledd, andre punktum utgår og erstattes av følgende bestemmelse:

Er ikke annet avtalt, kan ikke byggherren pålegge totalentreprenøren endringer ut over 25 % netto

tillegg til kontraktssummen.

Punkt 33.5 – Beregning av fristforlengelse (tillegg til NS 8407, pkt. 33.5)

Nytt tredje avsnitt:

Ved beregning av fristforlengelse skal det tas hensyn til fremdriftsvirkningen av eventuelle arbeider som ikke er kommet eller vil komme til utførelse.

Punkt 34.1.1 Endringer (tillegg til NS 8407, pkt. 34.1.1)

Nytt annet avsnitt:

Tilleggs- og fradragsarbeider skal reflektere kontraktens prisnivå. Fradragsarbeider skal kalkuleres tilsvarende tilleggsarbeider. Spesifisert oppsett skal sendes oppdragsgiver for kontroll.

Punkt 34.2.1 – Avtalt vederlagsjustering (tillegg til NS 8407, pkt. 34.2.1)

Første avsnitt utgår og erstattes med:

Totalentreprenøren skal gi byggherren et spesifisert tilbud på justering av vederlaget.

Punkt 44 – Avbestilling

Andre avsnitt utgår og erstattes av:

Dersom reduksjonen av totalentreprenørens samlede vederlag etter fradrag og tillegg ved endringsarbeider er mindre enn 15 % av kontraktssummen, skal reduksjonen alltid behandles etter bestemmelsene om endringer. Dersom reduksjonen blir mer enn 15 % av kontraktssummen skal kun den delen som overskrider 15 % regnes som avbestilling.

B.2.1 Brudd på klima- og miljøbestemmelsene

Ved utførelse av kontrakten skal klima- og miljøkravene etter kontrakten følges.

Dersom entreprenøren kan bebreides for å ikke å ha overholdt klima- og miljøkravene i etter kontrakten, eller at entreprenøren kan bebreides for at de gjennomførte tiltakene i disse kravene ikke har den miljømessige effekten som er forutsatt i disse, har byggherren rett til, etter en samlet og konkret helhetsvurdering, å gjøre gjeldende et trekk i entreprenørens vederlag for hvert brudd på et klima- eller miljøkrav.

Trekkets størrelse skal fastsettes forholdsmessig og stå i rimelig forhold til bruddets art, omfang, varighet og betydning.

Trekk per brudd kan ikke overstige 1 % av kontraktssummen ekskl. merverdiavgift. Ved flere brudd eller gjentatte avvik kan det samlede trekket ikke overstige 15 % av kontraktssummen ekskl. merverdiavgift.

Trekk i vederlaget etter denne bestemmelsen kommer til fradrag uten at det er nødvendig å påvise økonomisk tap, og kommer i tillegg til eventuelle andre misligholdsbeføyelser byggherren har krav på etter kontrakten eller bakgrunnsretten.

B.3 Spesielle kontraktsbestemmelser – Seriøsitetsskrav

B.3.1 Opplysninger om skatt og avgift (Skatteetatens skjema RF-1507)

B.3.1.1 Definisjon

På Skatteetaten sine hjemmesider (<https://www.skatteetaten.no/skjema/opplysninger-om-skatt-og-avgift/>) opplyses det om at attesten «Opplysninger om skatt og avgift» (RF-1507) inneholder opplysninger om:

- «nøkkelinformasjon om virksomheten og antall ansatte (hentet fra Enhetsregisteret)
- om virksomheten er registrert i Merverdiavgiftsregisteret
- første eller siste termin for mva-melding og type termin
- merverdiavgift for de 3 siste terminene
- grunnlag arbeidsgiveravgift for de 3 siste terminene
- informasjon om forfalte og ubetalte skatter og avgifter
- informasjon om oppdrag for utenlandske foretak i oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret.»

B.3.1.2 Krav til etterlevelse av skatteregler

Leverandøren, eventuelle underleverandører og selskaper som leverandøren har støttet seg på for å bli kvalifisert, skal til enhver tid oppfylle sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter.

B.3.1.3 Krav til leverandør og underleverandør

Leverandøren selv, og underleverandør(er) med ytelser i kontrakten som overstiger 500 000,- eks.mva., skal uoppfordret sende attest for skatt og avgift (RF-1507) til oppdragsgiver. Attesten må være levert til og godkjent av oppdragsgiver før kontraktsoppstart.

B.3.1.4 Krav om ytterligere opplysninger

Ved skatterestanser eller lignende kan oppdragsgiver ha behov for ytterligere informasjon. Leverandør plikter da å svare på slike henvendelser uten ugrunnet opphold.

Oppdragsgiver kan be om ny attest et ubegrenset antall ganger i løpet av kontraktsperioden. I særlige tilfeller kan oppdragsgiver kreve fullmakt fra leverandør eller underleverandør, daglig leder og/eller styreleder, når oppdragsgiver mener det er grunnlag for ytterligere opplysninger fra skattemyndighetene som ikke framgår av skjema RF-1507. Det kan eksempelvis være behov for nærmere informasjon om selskapets, eller de nevnte aktørers, konkurshistorikk. Det kan også være aktuelt å innhente informasjon om kontroller som er gjennomført av skattemyndighetene og informasjon om hvilke avvik de har funnet under slike kontroller, samt offentlige vedtak eller avgjørelser fra domstol.

B.3.1.5 Sanksjoner

Ved brudd på bestemmelsen skal Leverandøren og eventuell underleverandør rette forholdet. Oppdragsgiver kan kreve at forholdet er rettet før Leverandøren eller eventuelle underleverandører påbegynner sitt kontraktsarbeid. Oppdragsgiver kan ilegge et gebyr på kr 1 500 per hverdag frem til forholdet er rettet.

Ved vesentlig mislighold kan Oppdragsgiver i tillegg til å ilegge et gebyr, stanse arbeidet frem til forholdet er rettet eller heve avtalen. Dette gjelder uavhengig av om misligholdet skjer hos Leverandøren eller underleverandør.

Ved vesentlig brudd på bestemmelsen hos underleverandør, kan Oppdragsgiver kreve at Leverandøren skifter ut underleverandøren. Utsiftingen skal skje uten kostnad for Oppdragsgiver. Oppdragsgiver kan heve avtalen med Leverandøren dersom underleverandøren som har begått det aktuelle bruddet ikke blir skiftet ut innen en satt frist fra Oppdragsgiver.

Retten til å kreve forholdet rettet, stanse arbeidene eller heve gjelder ikke dersom kravet formelt er bestridt overfor kompetent myndighet og Leverandøren kan sannsynliggjøre overfor Oppdragsgiver at det er berettiget å bestride kravet.

Alle avtaler Leverandøren inngår om utførelse av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende

krav.

B.3.2 HMS-kort

Alle som utfører arbeid på bygge- og anleggsplasser (jf. forskrift om HMS-kort på bygge- og

anleggsplasser § 4) skal bære lett synlig et gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet.

Bekreftelse med QR-kode på at HMS-kort er innvilget fra Arbeidstilsynet aksepteres frem til HMS-kort mottas. Søknadsskjema o.l. aksepteres ikke som HMS-kort.

Arbeidstakere som ikke har HMS kort eller dokumentasjon nevnt ovenfor kan bli bortvist fra byggeplassen.

B.3.3 *Krav om faglærte håndverkere*

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 50 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsfagene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk) samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller likeverdig utenlandsk fagutdanning. Det skal være fagarbeidere i alle ovennevnte fag.

Kravet kan også oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, eller etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land. I enkeltpersonforetak uten ansatte gjelder ovenstående krav for eier.

Leverandøren skal etter kontraktsinngåelsen dokumentere hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende bemanningsplaner og rapporter som viser oppfylleelsesgraden. Ved kontraktavslutning skal det fremlegges oversikt som viser at kravet er oppfylt. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Byggherren kan stanse arbeidet dersom det er grunn til å tro at mislighold vil inntreffe. Før stansing kan iverksettes, skal byggherren skriftlig ha gitt leverandøren en rimelig frist til å rette forholdet, med varsel om stansing om så ikke skjer.

B.3.4 *Lærlinger*

B.3.4.1 Lærlinger

Det er et krav at leverandører er tilknyttet en lærlingordning og at en eller flere lærlinger deltar i utførelsen av kontraktarbeidet innenfor bygg- og anleggsfagene, jf. forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter (heretter kalt FLO).

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 10% av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsfagene samlet (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk) utføres av lærlinger, jf. opplæringslova § 7-1. Kravet kan delvis oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 23-2.

Kravet kan oppfylles av leverandøren og en eller flere av hans underleverandører.

Utenlandske leverandører kan oppfylle kravet ved å benytte lærling fra en lærlingordning i opprinnelseslandet. Dersom opprinnelseslandet ikke har en lærlingordning, kan kravet oppfylles ved å benytte praksiselev fra en opplæringsordning i opprinnelseslandet.

Hvis en lærling som deltar i utførelsen av kontraktarbeidet fullfører læreløpet eller slutter i bedriften, er leverandøren forpliktet til å finne en erstatter.

B.3.4.2 Dokumentasjon på at vilkåret er oppfylt

For norske leverandører vil Oppdragsgiver ved inngåelse av denne avtalen kontrollere at Leverandør er registrert som godkjent lærebedrift før oppstart av arbeidene og at leverandør har en eller flere lærlinger innenfor aktuelt fagområde. Dersom oppdragsgiver ikke finner slik informasjon offentlig tilgjengelig, kan dette skyldes at lærlingen gjennomfører et alternativt opplæringsløp (f.eks. som praksisbrevkandidat) og annen dokumentasjon vil måtte framlegges.

Leverandøren skal videre dokumentere omfanget av bruken ved å:

- Leverandør skal ved avslutning av oppdraget utarbeide en rapport som viser totalt antall timer utført

som arbeid på avtalen, totalt antall timer utført av lærlinger og prosentandel utført av lærlinger.

Lærlingen(e)s navn, kontaktopplysninger og lærekontrakt skal uavhengig av rapportering sendes ved påkrav fra oppdragsgiver.

Leverandøren har varslingsplikt ved endringer og skal da, uten påkrav fra oppdragsgiver, dokumentere at lærlingekravet er oppfylt også etter endringene.

Oppdragsgiver kan når som helst i kontraktperioden be om ytterligere dokumentasjon som gjør det mulig å kontrollere at kravet er oppfylt. Leverandør kan eksempelvis bli bedt om å fremlegge lærlingens individuelle opplæringsplan, lærlingens timelister, lønns slipper mv. Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å kontakte lærlingen(e) direkte med spørsmål om hun/han fortsatt arbeider i virksomheten som oppgitt.

Leverandøren skal utlevere etterspurt dokumentasjon innen de frister som oppdragsgiver gir.

B.3.4.3 Rett til å foreta annonserte og uannonserte kontroller

Oppdragsgiver har rett til å foreta annonserte og uannonserte kontroller hos leverandør og eventuelle underleverandører og på stedet hvor arbeidet utføres. Kontrolloppgaven kan overlates til ekstern kontrollør, engasjert av oppdragsgiver. En stedlig kontroll vil kunne inkludere innsyn i personaldata.

B.3.4.4 Taushetsplikt

Oppdragsgiver og eventuell ekstern kontrollør som mottar opplysninger i henhold til disse vilkårenes bestemmelser om dokumentasjon og kontroll, har taushetsplikt om de opplysningene i dokumentasjonen som omfattes av bestemmelsene i forvaltningsloven § 13.

B.3.4.5 Sanksjoner

Byggherren kan holde tilbake inntil 5 promille av kontraktssummen dersom det er grunn til å tro at mislighold vil inntre. Før tilbakeholdelse kan iverksettes, skal byggherren skriftlig ha gitt leverandøren en rimelig frist til å rette forholdet, med varsel om tilbakeholdelse om så ikke skjer. Dersom kravet ikke er oppfylt ved overtakelsen avkortes vederlaget forholdsmessig med inntil 5 promille av kontraktssummen.

Utilstrekkelig oppfyllelse av krav om lærling

Hvis leverandøren ikke når opp til avtalt prosentsats for lærling, vil dette medføre en avkortning i sluttoppgjøret på 1 promille av kontraktssummen, pr. prosent manglende måloppnåelse. Utregningen blir som følger: totalt vederlag/1000 x prosent manglende måloppnåelse.

Dagbot ved manglende dokumentasjon på at lærlingekravet er oppfylt

Dersom leverandøren ikke overholder frister for innlevering av dokumentasjon på at lærlingekravet er oppfylt, kan oppdragsgiver kreve dagbot frem til oppfyllelsen av kravet er dokumentert.

Dagboten utgjør kr. 2000,- pr. hverdag, begrenset til 30 (tretti) hverdager. Heving

Hvis leverandøren ikke dokumenterer at lærlingekravet er oppfylt, dagbotperioden for manglende dokumentasjon er utløpt og oppdragsgiver ikke har gitt fritak for vilkår om bruk av lærlinger, er kontrakten å anse som vesentlig misligholdt. Oppdragsgiver har da rett til å heve kontrakten.

Byggherren kan også i andre tilfeller heve kontrakten dersom det foreligger vesentlig mislighold eller det er klart at vesentlig mislighold vil inntre. Før slik heving kan iverksettes, skal byggherren skriftlig ha gitt leverandøren en rimelig frist til å rette forholdet, med varsel om heving om så ikke skjer.

Bortfall av vilkår om bruk av lærlinger

Dersom leverandøren ikke klarer å få tak i lærling(er) på det fagområdet som lærlingekravet gjelder og kan dokumentere at det er gjennomført hensiktsmessige tiltak for å få tak i lærling(er), bortfaller vilkåret ved gjennomføring av oppdraget. Det er oppdragsgiver som bestemmer om kravet faller bort. Oppdragsgivers beslutning om bortfall av vilkåret skal bekreftes skriftlig av oppdragsgiver.

Bortfall av vilkåret om bruk av lærlinger innebærer ikke bortfall av vilkåret om at den aktuelle bedriften skal være registrert som godkjent lærebedrift.

Dersom en lærling blir sykemeldt eller tilsvarende, vil kravet om bruk av lærling(er) normalt bli redusert

i forhold til den tiden fraværet varer. En slik reduksjon av vilkåret om bruk av lærling, skal bekreftes skriftlig av oppdragsgiver.

Rapporteringsplikt til Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret (OAR)

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret (OAR) i henhold til lov om skatteforvaltning § 7-6.

Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer nedover i kontraktskjeden. Leverandøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn. Eventuelt ansvar for overtredelsesgebyr eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at leverandøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet er leverandørens ansvar og skal betales av ham.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten med leverandører som omfattes av lov om skatteforvaltning § 7-6, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

B.3.5 Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

Leverandøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov med tilhørende forskrifter, byggherrens SHA-plan og byggherrens eller koordinators anvisninger. Leverandøren plikter å ha et internkontrollsystem iht. forskrift om systematisk helse- miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter. Relevante deler av byggherrens SHA-plan skal innarbeides i, og følges opp gjennom, leverandørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk. Leverandøren skal sørge for at arbeidstakerne han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko. For å unngå at det skjer ulykker fordi ikke alle forstår informasjonen som blir gitt, gjelder følgende:

- Minst én av det utførende personell på ethvert arbeidslag skal kunne forstå og gjøre seg forstått på norsk eller engelsk. Dersom flere utfører oppdrag sammen, skal vedkommende i tillegg forstå og gjøre seg forstått på et språk alle de andre på arbeidslaget forstår og kan gjøre seg forstått på.
- Alle på byggeplassen skal forstå SHA-plan, sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, verneprotokoller, sikkerhetsinstrukser, SJA, sikkerhetsdatablader, bruksanvisning for verktøy og arbeidsutstyr, varselkilter mv. Materialet skal foreligge på det språk vedkommende arbeidstaker bruker som morsmål, såfremt arbeidstakeren ikke forstår informasjonen fullt ut på norsk eller engelsk.

Ved brudd på ovennevnte plikter har byggherren rett til å stanse arbeidene i den utstrekning byggherren anser det nødvendig.

Ved vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan byggherren heve kontrakten dersom forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om heving om så ikke skjer. Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan byggherren heve selv om leverandøren retter forholdene. Byggherren kan på samme måte kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

B.3.6 Krav til lønns- og arbeidsvilkår

B.3.6.1 Krav til leverandør og eventuelle underleverandører

På områder som er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal leverandøren sørge for at ansatte hos leverandøren og eventuelle underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldene forskrifter.

På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal leverandøren sørge for at

de samme ansatte har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Leverandøren skal ha samme forpliktelser avtalefestet i alle avtaler som omfatter ansatte hos underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten.

Krav til obligatorisk tjenstepensjon

Leverandører og underleverandører skal ha tjenstepensjonsordning i henhold til lov om obligatorisk tjenstepensjon («OTP-loven»). Alle arbeidstakere som direkte medvirker til oppfyllelse av kontrakten skal være omfattet. Dette gjelder kun i den utstrekning den aktuelle leverandøren er forpliktet til å ha en slik ordning etter OTP-loven. Det understrekes at plikten til å opprette tjenstepensjonsordning etter OTP-loven ikke gjelder utenlandske virksomheter med utsendte arbeidstakere i Norge.

B.3.6.2 Administrative bestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår

B.3.6.2.1 Egenrapportering

Leverandøren skal gjøre rede for hvordan virksomheten ivaretar kravene i kontraktens punkt B.3.7.1 om lønns- og arbeidsvilkår. Dette skal gjøres ved å fylle ut DFØs skjema for egenrapportering av lønns og arbeidsvilkår. Lenke til DFØs skjema for egenrapportering om lønns- og arbeidsvilkår: <https://www.anskaffelser.no/verktoy/maler/egenrapportering-om-lonns-og-arbeidsvilkar>

Egenrapportering skal innsendes uoppfordret av leverandør i avtaler med verdi over grenseverdien for «andre oppdragsgivere» i Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter mv. § 4. Egenrapportering kan innhentes av oppdragsgiver på forespørsel også i andre kontrakter under angitt verdi.

Med mindre annet er avtalt, skal egenrapporteringen fylles ut innen én måned etter kontrakten har startet. Egenrapportering kan kreves flere ganger i løpet av kontraktperioden.

Egenrapportering tjenstepensjon

Leverandør skal gjøre rede for hvordan virksomheten ivaretar kravene om obligatorisk tjenstepensjon. Dette skal gjøres ved egenrapportering. Med mindre annet er avtalt, skal egenrapporteringen fylles ut innen én måned etter kontrakten har startet. Egenrapportering kan kreves flere ganger i løpet av kontraktperioden.

B.3.6.2.2 Oppdragsgivers rett til å kreve dokumentasjon

Leverandøren skal på forespørsel og innen tidsfrist satt av oppdragsgiver kunne dokumentere at kravene til lønns- og arbeidsvilkår blir overholdt i egen virksomhet og hos eventuelle underleverandører. Dokumentasjonen kontrolleres av oppdragsgiver eller ekstern kontrollør engasjert av oppdragsgiver.

Dokumentasjonen kan inkludere, men er ikke begrenset til, komplett liste med navn på egne og eventuelle underleverandørers ansatte som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, oversikt over allmenngjort og/eller landsomfattende tariffavtaler som legges til grunn for de samme ansatte, innsyn i leverandørens avtalte lønns- og arbeidsvilkår med eventuelle underleverandører, timelister, arbeidsavtaler, lønnslipper og avtaler om kost og losji.

B.3.6.2.3 Rett til å foreta annonserte og uannonserte kontroller

Oppdragsgiver, samt eksterne kontrollører engasjert av oppdragsgiver, har rett til å foreta annonserte og uannonserte stedlige kontroller hos leverandøren, eventuelle underleverandører og på stedet hvor arbeidet utføres. En stedlig kontroll vil kunne inkludere innsyn i lønns- og personaldata.

B.3.6.2.4 Taushetsplikt

Oppdragsgiver og eventuell ekstern kontrollør som mottar opplysninger i henhold til disse vilkårenes bestemmelser om dokumentasjon og kontroll, har taushetsplikt om de opplysningene i dokumentasjonen som omfattes av bestemmelsene i forvaltningsloven § 13. Øvrige opplysninger eller anonymiserte opplysninger vil være omfattet av Offentleglova.

B.3.6.2.5 Pålegg fra offentlige myndigheter

Hvis leverandør eller underleverandør får pålegg fra Arbeidstilsynet eller andre offentlige myndigheter som gjelder lønns- og/eller arbeidsvilkår, skal leverandøren uten opphold informere oppdragsgiver ved kopi av pålegget innen angitt frist. Leverandøren eller underleverandøren skal utbedre forholdene i pålegget innen Arbeidstilsynets frister.

B.3.6.3 Sanksjoner

B.3.6.3.1 Dagbot

Dersom oppdragsgiver har gitt leverandøren en tidsfrist for å fremlegge dokumentasjon på at kravene til lønns- og arbeidsvilkår blir overholdt i egen virksomhet og hos eventuelle underleverandører, men dokumentasjonen ikke blir levert innen fristen, plikter leverandøren å betale dagbot inntil dokumentasjon er levert eller maksimal dagbot er påløpt. Dagboten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.

Tilsvarende dagbotbestemmelser gjelder der leverandør ikke leverer egenerklæringsskjema innen 1 mnd. etter at kontrakten har startet og som ikke har avtalt en annen leveringsfrist for egenerklæringen.

Hvis leverandør eller underleverandør får pålegg fra Arbeidstilsynet eller andre offentlige myndigheter som gjelder lønns- og/eller arbeidsvilkår og ikke utbedrer forholdene i pålegget innen angitte frister, vil dette bli ansett som mislighold av kontrakten som vil medføre plikt til å betale dagbøter inntil forholdet er rettet eller maksimal dagbot er påløpt. Dagboten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.

Hvis brudd på pkt. B 3.7.1 ovenfor oppdages av oppdragsgiver eller av tredjepart engasjert av oppdragsgiver, skal leverandøren rette forholdet innen den frist oppdragsgiver fastsetter. Der leverandøren selv oppdager slikt brudd gjennom internkontroll eller egen oppfølging av underleverandører, skal leverandøren uten opphold opplyse oppdragsgiver om forholdene og utbedre forholdene innen frist fastsatt av oppdragsgiver. Oppdragsgiver kan kreve at leverandøren skal utarbeide en plan for forbedringer som skal godkjennes av oppdragsgiver. Hvis forholdene ikke utbedres innen fastsatt frist, vil dette bli ansett som mislighold av kontrakten, som vil medføre plikt til å betale dagbøter inntil forholdet er rettet eller maksimal dagbot er påløpt. Dagboten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.

Ved brudd på kravene i pkt. B 3.7.2 utgjør dagmulkten 0,1 promille av kontraktssummen pr. hverdag misligholdet varer, begrenset til 20 – tyve – hverdager. Ved brudd på kravene i pkt. 3.7.1 utgjør dagmulkten 1 promille av kontraktssummen pr. hverdag misligholdet varer. Dagmulkten utgjør uansett minimum kr. 2000,-pr. hverdag.

B.3.6.3.2 Heving

Ved alvorlige brudd på lønns- og arbeidsvilkår som medfører fare for ansattes liv og helse, ved gjentatte brudd eller når avtalt maksimal dagbot er påløpt, anses dette som vesentlig mislighold som gir oppdragsgiver rett til å heve kontrakten.

Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan byggherren heve selv om leverandøren retter forholdene.

B.3.7 Begrensning av antall ledd i leverandørkjeden

Leverandøren kan ikke ha flere enn to ledd underentreprenører i kjeden under seg, jf. Anskaffelsesforskriften § 8-13 og § 19-3/ forsyningsforskriften § 7-8.

Ved vesentlig mislighold kan byggherren stanse eller heve kontrakten dersom forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om stansing eller heving om så ikke skjer.

Leverandørens bruk av enkeltpersonforetak skal begrunnes skriftlig. Bruk av bemanningsselskap skal varsles byggherren og er underlagt arbeidsmiljøloven, herunder kravet om likebehandling i § 14-12a. Byggherren kan bare nekte bruk der han har saklig grunn.

Ved inngåelse av kontrakter om underentreprise som overstiger en verdi på kr 500.000 eks. mva. skal leverandøren innhente skatteattest, jf. forskrift om offentlige anskaffelser. Fra underentreprenører med forretningsadresse i andre EØS-land enn Norge, skal det innhentes tilsvarende attest. Leverandøren skal på forespørsel fra byggherren fremlegge skatteattesten.

Dersom attesten ikke fremlegges eller viser restanser som ikke er ubetydelige, kan byggherren kreve at underentreprenøren skiftes ut uten omkostninger om forholdet ikke rettes innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om krav om utskifting om så ikke skjer.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

B.3.8 *Krav om betaling til bank*

Lønn og annen godtgjørelse til leverandørens egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, skal utbetales via bank eller annet foretak med rett til å drive betalingsformidling.

Leverandøren plikter på skriftlig forespørsel med en rimelig frist å dokumentere oppfyllelse av kravet, blant annet ved kopi av bankutskrift fra leverandøren som viser at lønn og annen godtgjørelse er utbetalt til arbeidstakerens konto. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder.

Ved brudd på kravet om betaling via bank mv. skal leverandøren sørge for retting ved at kontantbetaling omgående opphører.

Byggherren har rett til å holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger det beløpet som er utbetalt kontant i strid med kontraktens bestemmelser. Før tilbakeholdelse kan iverksettes, skal byggherren skriftlig ha gitt leverandøren en rimelig frist til å rette forholdet, med varsel om tilbakeholdelse om så ikke skjer. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert. Dersom kravet ikke er rettet innen overtakelsen avkortes vederlaget tilsvarende.

Vesentlig mislighold av kravet om betaling av lønn og annen godtgjørelse via bank mv., herunder dokumentasjonsplikten, kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving, selv om leverandøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet (herunder bemanningsselskaper), kan byggherren kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

B.3.9 *Boforhold*

Når arbeidsgiver stiller innkvartering til rådighet for sine arbeidstakere, skal denne være forsvarlig og i henhold til arbeidsmiljøloven og arbeidsplassforskriften.

B.3.10 *Separate garderober for kvinner og menn*

Det skal være separate dame- og herregarderober og toalett med egen inngang på stedet hvor kontraktsarbeidet utføres. På rigg med mindre enheter for inntil 10 personer kan det avtales med bedriftstillitsvalgte at kjønnsdelte garderober og toaletter sløyfes, når dette likevel ikke vil bli benyttet. Hvis bedriftstillitsvalgte ikke finnes i virksomheten, kan unntak kun skje hvis dette er klarert på forhånd med oppdragsgiver. For øvrig vises det til krav om garderober, toalettfasiliteter og personalrom i

arbeidsplassforskriften.

B.3.11 *Etisk handel*

Leverandøren skal respektere de grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø.

De varer/produkter som leverandøren leverer skal være fremstilt under forhold som er forenlig med de krav som følger av de til enhver tid gjeldende sentrale FN-konvensjoner og ILO-konvensjoner og den gjeldende nasjonale arbeidsmiljølovgivning på produksjonsstedet.

Kravene som følger av ovenfor nevnte regelverk er minimumsstandarder. Der hvor konvensjoner og nasjonale lover og reguleringer omhandler samme tema, skal den høyeste standarden alltid gjelde. Leverandøren er forpliktet til å oppfylle kravene under hele kontraktsperioden. Dersom leverandøren bruker underleverandører til å gjennomføre hele eller deler av kontrakten, er leverandøren forpliktet til å videreføre de samme kravene til underleverandørene og bidra til at de etterlever kravene. Det samme gjelder underleverandørene.

Leverandøren skal på oppfordring kunne legge fram dokumentasjon på at kravene er oppfylt.

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å gjennomføre anmeldte eller uanmeldte kontroller på produksjonssted i kontraktsperioden. Ved kontroll plikter leverandøren å oppgi navn og kontaktopplysninger på de aktørene i leverandørkjeden som oppdragsgiver ønsker å kontrollere.

Oppfyller ikke leverandøren kravene til etisk handel i disse kontraktsbestemmelsene, innebærer det kontraktsbrudd.

Ved kontraktsbrudd plikter leverandøren å rette opp i de påpekte manglene innen en rimelig frist som oppdragsgiver fastsetter. Leverandøren skal dokumentere rettelsene skriftlig på den måten oppdragsgiver bestemmer. Ved manglende utbedring kan oppdragsgiver ilegge leverandøren dagmulkt på kr 5 000, begrenset oppad til 1 % av kontraktssummen. Oppdragsgiver kan også kreve erstatning som står i forhold til oppdragsgivers økonomiske interesse av at kravene er fulgt, for eksempel negativ publisitet i tilfelle brudd.

Ved vesentlige brudd på kontraktsbestemmelsene om etisk handel kan oppdragsgiver heve kontrakten.

B.3.12 *Tropisk tømmer og fredet skog*

Som følge av at byggherren ikke skal ha regnskogmateriale eller materiale fra fredet skog i sine bygg eller på sine byggeplasser, og som følge av manglende pålitelige sertifiseringsordninger for trevirke, skal totalentreprenøren planlegge og utføre kontraktarbeidet slik at tropisk trevirke ikke blir benyttet eller forefinnes på byggeplass

B.3.13 *Krav om bruk av system for oppfølging av seriøsitetsskrav*

B.3.13.1 Om systemet

Leverandør skal montere og drifte elektronisk mannskapsregistrering. Formålet med systemet skal være å forebygge sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Byggherren skal motta, eller ha tilgang til oversiktslistene i oppbevaringsperioden jf. Byggherreforskriften §15; 6 mnd. etter at bygge- eller anleggsarbeidet er avsluttet.

Systemet skal ha løpende oversikt over mannskap og leverandører på det enkelte oppdrag.

Funksjonalitet i løsningen er blant annet:

- Registrering av mannskapslister og underleverandører
- Registrering av inn- og utpasseringer
- Godkjenning av nye underleverandører og nytt mannskap

Leverandøren skal på oppfordring fremlegge rapporter for oppdragsgiver og gi tilgang til systemet. Alle ansatte må ha HMS kort.

B.3.13.2 Foretaksopplysninger

Leverandør skal før oppstart av arbeidene registrere opplysninger om eget foretak og eventuelle underleverandører.

I avtale med underleverandører skal det inntas bestemmelser som sikrer at underleverandør registrerer egne underleverandører.

B.3.13.3 Mannskapsopplysninger

Leverandørens og underleverandørers ansatte skal registrere sine inn- og utpasseringer når de utfører arbeid på oppdragsgivers lokasjoner. Registrering skal enten skje ved å gi oppdragsgiver tilgang til data samlet inn av adgangskontrollsystemet eller ved bruk av applikasjon som benyttes gjennom ansattes smarttelefon/nettbrett.

Leverandør plikter å etterregistrere informasjon om enkeltansatte som har vært på byggeplassen, for eksempel rolle (fagarbeider, lærling, ufaglært) og språk.

Systemet registrerer personopplysninger om leverandør og underleverandørers ansatte. Dette gjelder opplysninger som er registrert i forbindelse med utstedelse av HMS-kort (bl.a. navn, fødselsdato, kjønn, arbeidsgiver, kortnummer og utløpsdato). I tillegg registrerer systemet opplysninger om mannskapet, herunder roller (lærling, fagarbeider, ufaglært, person under arbeidstrening etc.).

Mannskapet kan logge seg inn og se hvilke personopplysninger som er registrert om dem i systemet. Oppdragsgiver har anledning til å kontrollere at kontraktskravene er oppfylt. Det kan medføre at oppdragsgiver ber om ytterligere opplysninger om ansatte/mannskap gjennom innhenting av lærlingkontrakt, arbeidskontrakt, praksisplasskontrakt, lønns slipper, timelister, arbeidsplaner mv

B.3.14 *Mislighold av kontraktsforpliktelser - konsekvenser for senere konkurranser*

Ved brudd på ovennevnte bestemmelser har Oppdragsgiver rett til å stanse arbeidene i den utstrekning dette ansees nødvendig.

Dersom leverandøren i ikke uvesentlig grad misligholder sine forpliktelser i kontraktsperioden, kan oppdragsgiver gi leverandøren en frist til å rette forholdet. Dersom fristen ikke overholdes, kan oppdragsgiver heve avtalen.

Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan oppdragsgiver heve selv om leverandøren retter forholdene.

Dersom leverandøren vesentlig misligholder sine forpliktelser i kontraktsperioden, kan oppdragsgiver heve kontrakten uten at leverandøren er gitt en frist til å rette.

Brudd på pliktene i denne kontrakten vil bli nedtegnet og kan få betydning i senere konkurranser, enten i kvalifikasjons- eller tildelingsomgangen i overensstemmelse med regelverket for offentlige anskaffelser. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

B.3.15 Revisjon

Byggherren, eller ekstern revisor engasjert av byggherren, kan gjennomføre revisjon hos leverandøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til slutfaktura er betalt for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

C. Tekniske krav

C.1 Tekniske rammebetingelser

Bestemmelsene i Kontraktsgrunnlag pkt. C1 Tekniske rammebetingelser er supplerende til spesielle kontraktsbestemmelser utover hva som er gitt i pkt. B1 Alminnelige kontraktsbestemmelser og pkt. B2 Spesielle kontraktsbestemmelser.

C.1.1 Teknisk beskrivelse

Se dokument *Del II vedlegg 1 Teknisk kravspesifikasjon VA, ny utslippsledning med prøvetakingskum, Hestvika*

C.1.2 Tegninger og modeller

Se dokument *Del II vedlegg 10-14* .

D. Krav til byggeprosessen

D.1 Administrative rutiner

D.1.1 Generelt

Prosjektleder (PL) er byggherrens representant.

D.1.2 Kommunikasjon i prosjektet

All kommunikasjon, muntlig og skriftlig, mellom partene skal foregå på norsk, herunder bl.a. kommunikasjon i byggemøter og andre møter, utveksling av varsler mv.

Totalentreprenørens nøkkelpersonell på byggeplass og i hans administrasjon (herunder funksjonene prosjekt – og byggeplassleder, SHA-ansvarlig mv), som skal kommunisere med byggherren og evt. brukere, skal beherske norsk godt. Alt materiell som utarbeides i prosjektet skal være på norsk.

D.1.3 Møter

Utover kontraktsregulerte byggherremøter skal det avholdes byggemøte minst annenhver uke fra byggestart. Byggherre skal kalles inn og ha mulighet til å delta. Totalentreprenør skal skrive referat fra disse møtene.

Rapporteringsbehov mv gjennomgås i starten av prosjektet.

D.1.3.1 Månedssrapport

Totalentreprenøren skal utarbeide en statusrapport for avsluttet måned. Rapporten skal gi byggherren oversikt over:

- SHA og ytre miljø (HMS) – statistikk, oppsummering av hendelser og tiltak, plan for kommende periode
- Økonomi
- Framdriftsplan – status rapport mot styringsplan (BH-sin) hver måned og eventuelle avvik skal begrunnes og tiltak for å komme på plan skal beskrives.
- Det skal rapporteres ferdighetsgrad basert på planlagt/ faktisk timeverk hver mnd.
- Bemanning/bruk av lærlinger
- Status KS – kontroller og avvik
- Dokumentasjon
- Dokumentasjon på oppfyllelse av minimumskravene miljø
- Rapporten skal godkjennes av byggherre før fakturering

D.1.3.2 Rapporter annenhver uke i fm. Byggemøter

Totalentreprenøren skal i forkant av hvert byggemøte utarbeide og oversende statusrapport til byggeleder. Rapporten skal være kortfattet og inneholde de samme hovedpunkter som for månedssrapporten, men i tillegg omfatte:

- Utførte aktiviteter siste to uker
- Planlagte aktiviteter to neste uker
- Bemanning
- Status rapport mot totalentreprenør sin fremdriftsplan, eventuelle avvik på plan skal begrunnes og tiltak for å komme på plan skal beskrives.
- Kontroll, tester, inspeksjoner
- Status endringer
- Plan for kommende SJA
- Uavklarte forhold
- Listen er ikke uttømmende

D.1.4 Varsler og krav

Varsler og krav skal behandles på e-post, og skal foregå på byggherrens egne skjemaer KOE og EO.

D.2 Dokumentasjon

D.2.1 Generelt

Det skal leveres dokumentasjon på at anlegget i sin helhet er utført i samsvar med gjeldende forskrifter, normer og standarder.

All dokumentasjon skal være på norsk.

D.2.1.1 Distribusjon av tegninger og annet arbeidsgrunnlag

Alle utgifter knyttet til utskrift og mangfoldiggjørelse skal være inkludert i totalentreprenørens fastpris for rigg og drift.

D.2.1.2 Fremdrift

Det etableres fremdriftsplan i prosjektet.

- Totalentreprenørens fremdriftsplan:
 - Plan skal omfatte komplett arbeidsomfang for entreprisen, leverandørprosjektering, prefabrikasjon, montasje og bygging, testing og sluttdokumentasjon.
 - Plan skal struktureres slik at hovedaktiviteter samsvarer med aktivitet i prosjektets overordnede styringsplan
 - Aktiviteter i entreprisens fremdriftsplan skal vektles på timeverk (persontimer eller maskintimer)
 - Fremdriftsplan vil være basis for eventuelle faktureringsplaner.
 - Fremdriftsplanen skal også inneholde nødvendige beslutningspunkter for byggherre. Beslutningspunktene skal samsvare med Byggherrebeslutningsplanen som totalentreprenøren utarbeider etter punkt 16.4 i Spesielle kontraktsbestemmelser, og vise både beslutningsdatoer og datoer for når nødvendig grunnlag skal foreligge fra totalentreprenøren.

D.2.2 FDV-dokumentasjon

D.2.2.1 Generelt

Totalentreprenøren skal utarbeide og levere fullstendig sluttdokumentasjon/FDV for alle fagområder omfattet av kontrakten. Dokumentasjonen skal være i samsvar med kravene i

funksjonsbeskrivelsen og det som øvrig gjelder av lov og normer for arbeidene.

Sluttdokumentasjon skal leveres digitalt organiseres i en tydelig, sporbar og enhetlig struktur. Dokumentasjonen skal omfatte relevante som-bygget-data, tegninger, modeller og geodata i de formater som kreves og være komplett og levert byggherre før overtakelse.

D.2.3 Offentlig omtale av prosjektet

All informasjon og offentlig omtale av prosjektet skal kanaliseres gjennom byggherren.

D.3 Kvalitetssikring

D.3.1 Kvalitetsplan

Totalentreprenøren skal utarbeide en kvalitetsplan for kontraktarbeidet. Denne skal baseres på totalentreprenørens overordnede kvalitetssystem.

Kvalitetsplanen skal dekke alle systematiske tiltak som er nødvendige for å sikre at kontraktens krav til rett kvalitet til rett tid med sikker utførelse tilfredsstilles.

Kvalitetsplanen skal som minimum inneholde:

- organisasjonsplan (nøkkelpersonell, stillingsbeskrivelser, ansvar, fullmakter og formelle linjer)
- gjennomføringsplan/fremdriftsplan som viser hvilke arbeidsprosesser som skal utføres, hvordan disse er planlagt og med hvilken fremdrift som er tenkt.
- avviksbehandling som sikrer kontinuerlig forbedring gjennom korrigerende og forebyggende tiltak, overensstemmelse ved utbedring av avvik samt dokumentasjon.
- oversikt over kritiske kvalitetsfaktorer og grensesnittproblematikk

Kvalitetsplanen skal holdes oppdatert gjennom hele oppdragsperioden, og til enhver tid være tilgjengelig for byggherren. Generelt gjelder at prosedyrer skal være utarbeidet og innarbeidet hos totalentreprenøren før oppstart av arbeidet prosedyren gjelder for. Totalentreprenøren skal sørge for at alle kontraktsmedhjelpere følger kontraktens kvalitetsplan. Kvalitetsplanen skal overleveres byggherren iht. frist gitt i pkt. E.

D.3.2 Kontroll og kontrollplaner

Totalentreprenøren skal utarbeide kontrollplaner og sørge for nødvendig oppfølging og dokumentasjon.

Basert på kontrollplaner vil byggherren identifisere de arbeider han ønsker å kontrollere. Totalentreprenøren plikter å varsle byggherren senest 48 timer forut for utførelse/kontroll av slike arbeider.

D.4 Sikkerhet, Helse og arbeidsmiljø (SHA)

D.4.1 Generelt

Totalentreprenøren skal drive et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid jf. forskrift 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften).

Byggherren skal til enhver tid ha anledning til å gjennomføre revisjoner av totalentreprenørens HMS-system for prosjektet. Planlagte revisjoner skal varsles til entreprenørene innen rimelig tid.

Totalentreprenøren skal uten ugrunnet opphold varsle byggherren dersom Arbeidstilsynet eller andre tilsynsmyndigheter har foretatt kontroll eller gitt pålegg om å stoppe arbeidet, utbedre systemfeil eller liknende som har betydning for gjennomføring av bygge- eller anleggsarbeidet.

Anleggsarbeider skal utføres etter de til enhver tid gjeldende bestemmelser og krav som fremkommer av Direktoratet for arbeidstilsynets verneregler.

SHA-arbeidet skal gjennomføres i samsvar med Byggherreforskriften, prosjektets SHA-plan (se vedlegg 5) og kravene som følger av totalentreprise NS 8407.

Byggherren utarbeider SHA-planen og er ansvarlig for at planen omfatter alle byggherrens egne leveranser, beslutninger og føringer for prosjektet. Planen skal danne grunnlaget for styring av sikkerhet, helse og arbeidsmiljø gjennom hele prosjektet.

Totalentreprenøren skal, i tråd med SHA-planen, gjennomføre fareidentifikasjon og risikovurderinger av prosjekterte og realiserte løsninger. All restrisiko skal kommuniseres skriftlig til koordinator for prosjektering (KP) og koordinator for utførelse (KU) slik det fremgår av SHA-planens kapittel *Informasjon om og oppdatering av SHA-planen*.

Totalentreprenøren skal ajourføre SHA-planen fortløpende, i samsvar med funksjonsbeskrivelse og SHA-planens krav. Ajourført plan skal alltid være tilgjengelig for begge parter både digitalt og på byggeplassen, jf. SHA-planens pkt. *Koordinering og dokumentansvar*. Kostnader for oppdatering og vedlikehold av SHA-planen skal være inkludert i tilbudet.

Totalentreprenøren skal innarbeide egen virksomhets relevante prosedyrer og vurderinger i sin HMS-plan, herunder risikovurderinger, sikker jobb-analyser (SJA), rutiner for arbeid med høy risiko, og dokumentasjon av endringer og avvik. HMS-planen skal være tilgjengelig for byggherren og følge de krav som fremgår av SHA-planens kapittel *Risikovurdering og tilhørende vedlegg*.

Totalentreprenøren skal varsle byggherren og KU uten ugrunnet opphold dersom det oppstår nye risikoforhold eller endringer i eksisterende risiko, i tråd med Byggherreforskriften § 9 og prosedyrene i SHA-planens *kapittel Rutiner for behandling av avvik fra SHA-planen*. Varsling skal inkludere vurdering av konsekvenser og forslag til nødvendige tiltak.

SHA-arbeidet skal planlegges og gjennomføres slik at alle forskriftskrav til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ivaretas, og slik at særlig risikofylte arbeider håndteres i samsvar med pliktene som følger av risikotabell og SJA-krav i SHA-planen som blir utarbeidet i prosjektet..

D.4.2 Koordinator for utførelsesfasen

Rollen som koordinator for utførelsesfasen (KU), ivaretas i samsvar med Byggherreforskriften. KU utpekes av byggherren og har ansvar for å koordinere SHA-arbeidet i utførelsesfasen, herunder oppfølging av risikovurderinger, avviksbehandling og nødvendige oppdateringer av SHA-planen, jf. SHA-planens kapittel om organisering og dokumentansvar. Totalentreprenøren skal medvirke til at KU kan utføre sine plikter etter forskriften og prosjektets SHA-plan, og skal uten opphold gi KU den informasjon som er nødvendig for å identifisere og håndtere risikoforhold i prosjektet.

D.4.3 Hovedbedrift

Orientering om hovedbedrift iht. Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) vil fremgå av *SHA-plan*.

D.4.4 Byggemøter

SHA skal være en fast del av byggemøtene og følgende skal bl.a. gjennomgås:

- Framdriftsplan med hensyn på endringer som kan medføre endrede risikoforhold, som for eksempel endret rekkefølge av, eller samtidige arbeider
- Risikofylte arbeidsoperasjoner kommende periode
- Status for nødvendige sikker jobb analyse for kommende periode
- Gjennomførte vernerunder og resultater fra dem
- Avvik og uønskede hendelser og planlagte og gjennomførte tiltak

- Nye virksomheter på bygge- og anleggsplassen
- Endringer i SHA-planen

D.4.5 Oppstartsmøter

I forbindelse med oppstart av arbeider på byggeplassen skal det avholdes oppstartsmøter med alle som vil bli tilknyttet byggeplassen (alle underleverandører og/ eller alle i gruppen skal være representert).

Møtet, i regi av hovedbedriften, skal klargjøre opplegget for HMS- og SHA-arbeidet med krav og plikter for de enkelte prosjektdeltagere. Alle som skal ha sitt virke på byggeplassen skal ha deltatt på møtet.

D.4.6 Vernerunder

Totalentreprenøren skal gjennomføre vernerunder hver 14 dag. Koordinator for utførelsen skal ha innkalling til vernerunder og skal ha anledning til å delta på disse. Verneombud fra de enkelte arbeidsgivere og enmannsbedrifter innkalles etter behov. Byggherren skal kalles inn til alle vernerunder og skal kunne delta etter eget ønske.

Totalentreprenøren fører referat fra vernerundene og distribuerer disse til koordinator for utførelsen og med kopi til byggherren og samtlige firmaer på bygge- eller anleggsplassen.

Vernerundene avvikles i forkant av byggemøte, slik at evt. vesentlige mangler påpekt i vernerunde, kan tas opp som sak i etterfølgende byggemøte.

D.4.7 Varslingsrutiner

Hovedbedriften skal utarbeide prosedyrer med angivelse av tiltak og varsling ved ulykker, akutt forurensning og brann. Instruksjonen angir hvilke tiltak som skal igangsettes øyeblikkelig, samt viktige nødtelefoner og hvilket førstehjelpsutstyr som finnes på byggeplassen.

Hovedbedriften er ansvarlig for prosedyrene og at disse er oppsatt i alle spiserom og ved alle telefoner. Akutt forurensning og andre hendelser som kan medføre skade på ytre miljø varsles til Brannvesenet (tlf. 110) og tiltakshaver.

D.4.8 Oversiktslister

Totalentreprenøren skal føre og opprettholde en elektronisk oversiktsliste over alle personer som utfører arbeid på bygge eller anleggsplassen på vegne av virksomheten, i samsvar med kravene i Byggherreforskriften § 15. Oversiktslisten skal føres og kontrolleres daglig og skal til enhver tid være oppdatert og tilgjengelig for byggherren, koordinatorene (KP og KU) samt relevante myndigheter.

Oversiktslisten skal inneholde identifikasjon av arbeidstakere og virksomheter, samt tidspunkt for inn og utpassering. Entreprenøren skal sikre rutiner som ivaretar korrekt registrering, kontroll og kvalitetssikring av opplysningene, og påse at alle underleverandører oppfyller samme krav.

D.4.9 Sanitetsutstyr (førstehjelpsutstyr) og brannslukningsutstyr

Totalentreprenøren skal sørge for at nødvendig sanitets- og førstehjelpsutstyr til enhver tid er tilgjengelig, funksjonelt og lett tilgjengelig på bygge- og anleggsplassen. Kravene til omfang og dimensjonering av utstyret skal oppfylle bestemmelsene i Byggherreforskriften og være i samsvar med Arbeidstilsynets krav til førstehjelpsutstyr og førstehjelpsrom, jf. Arbeidsplassforskriften kapittel 3.

Entreprenøren skal etablere rutiner som sikrer at utstyret kontrolleres og suppleres jevnlig, og skal

påse at både egne arbeidstakere og underleverandører er kjent med utstyrets plassering og bruksområde. Utgiftene knyttet til etablering, drift og vedlikehold av sanitets- og førstehjelpsutstyr skal inngå i kontraktens rigg- og driftskostnader.

D.5 Driftsmessige forhold på anleggsplassen

D.5.1.1 Generelt

Arbeidene skal utføres i samsvar med gjeldende lover og forskrifter.

Totalentreprenør skal utarbeide plan for sikring av byggeplass og trafikkavvikling i perioden. Plan og gjennomføringstiltak skal være priset inn i posten for rigg og drift komplett.

Planen skal blant annet beskrive:

- avsperring mellom byggeplass og tredjeperson (minner om vedlegg W001-W004).
- sikker håndtering av anleggsmaskiner og massetransport
- tydelig skilting og sikring av trafikk
- tiltak for å hindre at tredjeperson får tilgang til byggeplassen

Totalentreprenøren må generelt opptre hensynsfullt og legge arbeidet slik opp at øvrige konstruksjoner ikke påføres skader. Tilstand på nærliggende bygg skal filmes eller dokumenteres før sprengningsarbeider starter opp. Dette skal inkluderes i prispost for rigg og drift komplett.

Eventuelle skader må totalentreprenøren utbedre umiddelbart, uten kostnader for byggherren.

Anleggsdriften skal ta hensyn til nærliggende områder til anlegget. Dette gjelder tiltak mot støv, støy, rystelser, utslipp og lekkasjer, o.l.

D.5.1.2 Riggplan

Hvis annet ikke er spesielt nevnt, overtar totalentreprenøren anleggsområdet som det var ved oppstartet av oppdraget. Totalentreprenøren er ansvarlig for å skaffe og holde riggområde inkl. nødvendig avtale med grunneiere dersom man mener det er nødvendig. Totalentreprenøren må selv sørge for all nødvendig tilrigging på anlegget.

Alle klargjøringsarbeider, så som fjerning av evt. trær og busker, framskaffe detaljerte opplysninger om eksisterende kabler og ledninger m.m. utføres av totalentreprenør.

Totalentreprenør skal kun benytte den bredde til anleggsområde som er absolutt nødvendig. Etter ferdigstilte arbeider skal anleggsområdet settes i stand minst like bra som før arbeidene ble påbegynt. Dvs. at jord og masser fylles tilbake, skader på veier, veigrøfter o.l. skal utbedres. Entreprenør skal ivareta tilkomst jamfør merknader i W001-W004.

D.5.1.3 Beliggenhet og adkomst

Totalentreprenør plikter å gjøre seg kjent med forholdene på stedet. Han kan senere ikke påberope seg tillegg på grunn av forhold på stedet han burde vært kjent med etter befarung.

Leverandøren har selv ansvar for å undersøke hvordan tilkomsten og ansvar for at denne er tilstrekkelig for det arbeidet som skal utføres etter denne totalentreprisen.

D.5.1.4 Eksisterende installasjoner i grunnen

Det er totalentreprenørens ansvar å få påvist alle kabler før enhver form for graving finner sted. Eventuelle skader på kabler bekostes av ansvarlig utførende. Likeens er det totalentreprenørens fulle ansvar å sikre alle kabler og ledninger forsvarlig i anleggsperioden.

Totalentreprenøren må selv hente ut kabelkart. Alle arbeider nær/ved eksisterende kabelanlegg skal varsles til relevant(e) kabeletat(er) som Norgesnett, Telenor eller andre kabeleiere i god tid før arbeidene skal utføres.

D.5.1.5 Klimatiske forhold:

Det presiseres at alle utgifter knyttet til klima/vær som f.eks. med snø, frost, is og vannulemper (ikke uttømmende liste) skal være inkludert i prisen.

D.5.1.6 Orden, sperring og sikring

Totalentreprenøren skal til enhver tid holde eget anleggsområde ryddig og forsvarlig organisert. Rydding og fjerning av utstyr, materialer og avfall skal gjennomføres løpende og på en måte som sikrer trygg ferdsel, forebygger forurensning og oppfyller kravene i YM-plan, herunder krav knyttet til avfall, masser, risiko for forurensning og sikker adkomst for tredjepart.

Pålegg fra byggherren om rydding, fjerning eller sikring skal etterkommes umiddelbart. Dersom entreprenøren ikke gjennomfører pålagt rydding innen fristen, kan byggherren utføre dette for entreprenørens regning.

Anleggsområdet skal alltid være forsvarlig avsperrert og sikret mot uhell og ulykker i samsvar med gjeldende regelverk og de sikrings- og miljøkrav som følger av YM-plan, herunder krav til håndtering av trafikk, riggområder, ferdselssoner og forebygging av forurensning.

Totalentreprenøren skal etterkomme alle relevante pålegg om sikring, orden og miljøoppfølging gitt av byggherren, KU, Arbeidstilsynet, politiet, Statens vegvesen og andre myndigheter. Entreprenøren er ansvarlig for at underleverandører følger de samme kravene.

D.5.1.7 Sikkerhetsutstyr:

Totalentreprenøren skal sørge for at alle som beveger seg innenfor anlegget har det nødvendige verneutstyr (Hjelm, vernesko, refleksvest, etc.).

D.5.1.8 Adgangskontroll og kontroll med personer på anlegget:

Totalentreprenøren har ansvar for at alle som skal jobbe ved anlegget har mottatt og signert for gjennomført personlig sikkerhetsinstruks (PSI) som blant annet inneholder info om byggeplassen med varslingsplan ved ulykker mm.

D.5.1.9 Strakstiltak

Dersom totalentreprenøren blir klar over brudd med HMS-regler og overordnet lovverk og forskrifter som regulerer disse forhold forvoldt av egne eller andre aktører i prosjektet, er han pliktig til straks å søke å forhindre videre skade (strakstiltak).

Byggherren skal straks varsles derom kritikkverdige forhold som bryter med overordnet lovverk og forskrifter som regulerer disse forhold avdekkes.

D.6.1 Ytre miljø

D.6.1.1 Generelt

Miljøhensyn skal ivaretas gjennom hele prosjektet. Totalentreprenøren skal sikre at egen organisasjon og alle underentreprenører følger de miljøkrav som gjelder for prosjektet,

Totalentreprenøren skal planlegge og gjennomføre arbeidene slik at unødige belastninger på omgivelsene unngås, og virksomheten skal til enhver tid drives i samsvar med gjeldende lover og forskrifter.

Alle krav i dette kapittelet skal være inkludert i rigg- og driftskostnadene.

D.6.1.2 Forurensning

Totalentreprenøren skal etablere og vedlikeholde rutiner for beredskap mot akutt forurensning fra maskiner, kjøretøy og lagringsenheter. Rutinene skal omfatte nødvendig beredskapsutstyr, opplæring av personell og dokumentasjon som kan fremlegges på forespørsel.

Skader på terreng eller omgivelser som oppstår som følge av entreprenørens aktiviteter skal utbedres uten ugrunnet opphold. Dersom krav til orden eller oppretting ikke overholdes, kan byggherren iverksette nødvendige tiltak for entreprenørens kostnad.

D.6.1.3 Massehåndtering

Totalentreprenøren skal føre et oppdatert masseregnskap som dokumenterer uttak, gjenbruk, transport og sluttdisponering av masser.

Mellomlagring av masser skal skje på egnede underlag som hindrer avrenning, erosjon og spredning av fremmede arter. Det er ikke tillatt å tilføre masser som inneholder fremmede arter.

Transport og behandling av masser skal planlegges med mål om lavest mulig utslipp.

D.6.1.4 Utslipp fra materialer

Det skal brukes materialer og produkter med maks utslipp av klimagasser som spesifisert i tabellen under/beskrevet. Dette gjelder hele leveransen etter kontrakten, inkludert ekstrabestillinger, endringsordre, mengdejusteringer, etc., med mindre noe annet er spesifikt spesifisert. Utslippskravet gjelder summen av klimagassutslipp for produktet fra råvare til fabrikkport (A1- 3 iht. EN15804). Produkter og materialer i tabellen skal dokumenteres med EPD iht. ISO 14025 og/eller EN 15804. Den skal være tredjepartssertifisert og signert, og gyldig ved bruk.

Materialer og produkter	Klimagasskrav
Betong	Lavkarbon A*
Prefabrikkerte betongelementer, som rør og kummer (slakkarmert og forspent)	Lavkarbon A*
PE100 RC	2,15 kg CO ₂ e/kg rør
Armeringsstål, slakkarmering	0,4 kg CO ₂ e/kg armeringsstål
Isolasjon: XPS eller EPS	5,0 kg CO ₂ e/m ² isolasjon med R=1
Asfalt (u. PMB)	50 kg CO ₂ e/t asfalt (65 m. PMB)

**Etter gjeldende utgave av NB37 (Norsk Betongforenings publikasjon nr. 37).*

Ved en kompleks konstruksjon og ved sammensetning av ulike materialtyper kan det være tilfeller der enkelte produkter ikke tilfredsstiller utslippskrav på produktnivå som gitt i tabellen. Leverandør kan fravike krav til klimagassutslipp dersom de kan vise det at det totale klimagassutslippet for anleggsprosjektet blir lavere ved å benytte disse produktene enn ved å tilfredsstille alle kravene på produktnivå.

D.6.1.5 Utslipp fra kjøretøy

Alle anleggsmaskiner (maskiner over 1 tonn) skal tilfredsstille EURO6-krav eller tilsvarende utslippsstandard. For anleggsmaskiner innebærer dette som et minimum oppfyllelse av utslippskrav iht. Steg 5 (Stage V) dersom anleggsmaskinen ikke kan dokumenteres etter EURO6 standarden. All massetransport skal skje med lastebiler som tilfredsstiller EURO6-krav.

D.6.1.6 Avfallshåndtering, kildesortering, material bank

Totalentreprenøren skal utarbeide avfallsplan i samsvar med avfallsforskriften og er ansvarlig avfallsprodusent for alt avfall som oppstår under entreprisen.

Avfall skal sorteres og leveres til godkjente mottak med sporbar dokumentasjon.

Totalentreprenørens ansvar gjelder også avfallshåndtering utført av underleverandører.

D.6.1.7 Oppfølging og dokumentasjon

Totalentreprenøren skal utarbeide en forenklet miljøoppfølgingsplan før oppstart. Alle miljøavvik skal rapporteres innen 24 timer, og dokumentasjon på utførte tiltak skal leveres ved sluttkontroll.

E. Frister og dagmulkt

E.1 Frister

Kontraktens tidsfrister med dagmulkt er fastsatt som vist i tabellen nedenfor. Arbeidene skal igangsettes så snart kontrakt er signert.

E.1.1 Fysiske arbeider

For leveranser av fysiske arbeider gjelder følgende frister:

Frist (nr.)	Beskrivelse	Dato	Dagmulkt
1.	Oppstart	03.08.2026	Ikke dagmulktbelagt.
2.	Sluttfrist. Ferdigstillelse av alle kontraktsarbeidene, jfr. NS8407 pkt. 37	18.09.2026	2 ‰ av kontraktssummen, men ikke mindre enn kr 6 000 pr. hverdag. Det samlede dagmulktansvar er begrenset til 10 % av kontraktssummen. For øvrig gjelder reglene i NS8407 kap. 40.

E.1.2 Dokumentleveranser

Frist (nr.)	Beskrivelse	Dato	Dagmulkt
1.	Prosjektspesifikke planer for Kvalitet, HMS, SHA og Ytre miljø	1 uke før oppstart fysisk arbeid	3000 kr/dag (Samtlige leveranser skal være levert i henhold til kontrakt for at dagmulkt ikke skal inntre)
2.	Prosjektspesifikk fremdriftsplan	1 uke etter signert kontrakt	3000 kr/dag
3.	Slutt- og FDV-dokumentasjon	2 uker før overtakelse	3000 kr/dag

E.2 Framdriftsplanlegging

Totalentreprenøren skal gjennomføre arbeidet i samsvar med de frister som ble avtalt ved kontraktsinngåelse.

Totalentreprenøren skal legge frem detaljert fremdriftsplan senest 1 uke før oppstart fysisk arbeid.

F. Vederlaget

F.1 Generelt. Prissammenstilling

Kontraktssummen er totalentreprenørens fulle og hele kompensasjon for utførelsen av kontraktsarbeidet og kompenseres i henhold til priser, enhetspriser og/eller prosentsatser i kontrakten.

Det er totalentreprenørens fulle ansvar å påse at alle relevante kostnadselementer er medtatt, herunder dekning for det ansvar og øvrige plikter kontrakten pålegger totalentreprenøren, samt hans fortjeneste. Dette inkluderer for eksempel kostnader for vinterarbeider, trafikkavvikling i forbindelse med skole og barnehage, kurs, avskrivninger, nødvendige hjelpearbeider, rigg og drift og andre tilsvarende kostnader som ikke direkte fremgår av beskrivelse, tegninger og spesifikasjoner.

Totalentreprenøren skal utarbeide betalingsplan iht. NS8407 som skal godkjennes av byggherre. Totalentreprenøren kan kun fakturere kostnader som er regulert i kontraktssummen eller gjennom endringsordre.

Tabell 1 Totalpris i del II vedlegg 3 - Priskjema skal inkludere samtlige arbeider, leveranser og ytelser som omfattes av konkurransegrunnlaget.

Tilbudet skal inneholde den totale prisen på hele arbeidet som er beskrevet.

F.2 Regningsarbeider

Generelt gjelder NS 8407 og spesielle kontraktsbestemmelser.

F.2.1 Mannskap

Entreprenøren påtar seg å utføre tilleggs- og regningsarbeider på grunnlag av timerater angitt prisskjema.

Timeprisen for mannskap skal inneholde alle totalentreprenørens kostnader med å stille mannskap til disposisjon på anleggsplassen, inklusive lønnsutbetalinger, akkordtillegg, formannslønn, sosiale utgifter, administrasjon, fortjeneste, diett, reise, innkvartering, rigg og drift og øvrige generalomkostninger, samt håndverktøy.

Overtid godtgjøres med 50% på timer angitt i *del II vedlegg 3 - Priskjema, Tabell 3*.

Bruk av overtid må godkjennes av byggherren på forhånd.

F.2.2 Maskiner

Timepriser for maskiner og utstyr skal inkludere operatør som er planlagt benyttet, som dekker alle totalentreprenørens kostnader inklusive rigg og drift, vedlikehold, administrasjon og fortjeneste.

Som grunnlag for maskin- og utstyrspris gjelder i tillegg følgende forutsetninger:

- Kun effektive timer vil honoreres; stillstand i forbindelse med f.eks. maskinstell, reparasjoner og hjelpeutstyr skal være inkludert i timeprisen.
- Hjelpeanlegg for maskinpark skal være inkludert i timeprisen. Eksempler på hjelpeanlegg er tankingsanlegg, servicevogn, serviceutstyr mv.
- Tilleggsutstyr skal være dekket av dekket av timeprisen. Eksempler på tilleggsutstyr er spesialsuffer, pigghammere, tilhengere, transportbånd, verksted, containere, elektrisk utstyr mv.
- Timeprisene er inklusive mobilisering og demobilisering.

Ratene er angitt i *Prisskjema, Tabell 3*.

F.2.3 Materialer og utstyr

Totalentreprenøren skal oppgi påslagsprosent for administrasjon og fortjeneste for innkjøpte materialer. Påslaget skal beregnes på netto innkjøpspris, og dokumenteres med kopi av faktura der alle totalentreprenørens rabatter skal fremkomme.

Påslagsprosent oppgis i *del II vedlegg 3 - Prisskjema, Tabell 4*.

F.3 Regulering

Generelt gjelder NS 8407 med spesielle kontraktsbestemmelser.

F.4 Betalingsbetingelser

Månedlig fakturering etter godkjent månedsrapport over utført arbeid. Se vedlegg 4 *Krav til faktura*

G. Oppdragsgivers ytelser

Ingen spesielle utover det som er beskrevet i konkurransegrunnlaget for øvrig.